

Txaiànov i l'economia pagesa: aportacions i crítiques.

En general es caracteritza el plantejament de Txaiànov d'estàtic i ideal. En les conclusions del seu llibre [lectura obligatòria] fa un plantejament que podríem qualificar de dinàmic.

Idees clau:

- heterogeneïtat de les societats pageses en el passat i en el seu present.
- fins ara [quan escriu] la mida diversa de la unitat econòmica camperola es feia dependre de la desintegració del camperolat [grans unitats de producció que portarien al capitalisme i proletarització de petits i mitjans pagesos]. Aquest és el model estudiat a classe per a l'Europa moderna i contemporània.
- Està d'acord amb certa diferenciació social, però sobretot la diferenciació depèn de factors demogràfics.
- Dues corrents poderoses:
 - ascendent en les petites, indivises i joves que creixen en la seva mida en funció del creixement familiar.
 - descendent, divisió de les velles famílies complexes.
 - imatge resultant, calma estàtica. Manteniment de la proporció de petites, mitjanes i grans explotacions.
 - tot i que poden intervenir causes econòmiques, paper de les causes demogràfiques.
 - en alguns casos pot predominar una corrent, canviant el pes d'una part de les famílies.
- Conclusió: diferenciació demogràfica i no diferenciació social.

En un altre camp, considera que per fer front al capitalisme cal la cooperació horitzontal –cada cop més integrada la unitat econòmica pagesa amb cooperatives de venda, de compra- i vertical; la cooperació europea en el marc del capitalisme era per la supervivència; aquí cal acabar integrant-ho, finalment, en el sistema socialista.

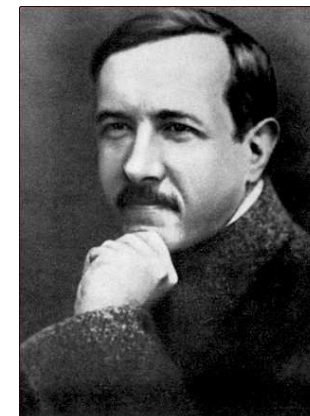
TXAIÀNOV, A. C., “La unidad de explotación familiar como componente de la economía nacional y las posibles formas de su desarrollo”, lectura obligatòria.

Segons Hilton, sembla que l'economia pagesa de Txaiànov tingui una lògica interna. Txaiànov semblava oferir una “teoria econòmica general de totes les societats pageses”.

- o la variabilitat de les dimensions de l'explotació pagesa es devia a la canviant mida de la família més que als seus èxits o fracassos en el mercat.
- o hi hauria un equilibri entre la satisfacció de les necessitats de la família pagesa i la mida de les fatigues del treball (no s'avaluen els costos del treball familiar).
- o l'economia familiar definiria una formació social similar a esclavitud, feudalisme, o capitalisme. Hilton critica el concepte d'economia pagesa difícilment diferenciat del concepte de societats “tradicionals”.

Història Agrària

(1888-1937)

- Hilton, en contraposició, parla de la diferenciació social dins la pagesia. La classe servil del règim feudal acabarà generant a partir de l'edat moderna una classe burgesa i una classe proletària [repassau el cas anglès, l'endeutament,...].

HILTON ["El campesinado como clase", lectura obligatòria]

Segons Pierre Vilar, Txaiànov planteja una

- economia sencera formada per cèl·lules familiars (∇ o Δ el consum f collites).
 - la "granja autònoma" de Txaiànov –si fos possible- hauria de reproduir la força de treball, amortitzar el capital i invertir.
 - per Txaiànov, dèficits i superàvits s'equilibren a termini mitjà.
 - Però no és així, dèficit continu o momentani gran $\Rightarrow$ dificultats ja estudiades a classe.
 - excedent sensible o continu $\Rightarrow$ millora de la situació. Però és menys freqüent que la situació deficitària.
- si Δ demogràfic $\Rightarrow$ problemes per a l'economia pagesa.
 - Txaiànov: Δ Població $\Rightarrow \nabla$ dimensió de les explotacions; si Δ el nivell de vida $\Rightarrow \nabla$ família.
 - malthusianisme.
 - si Δ la mida de la família sense abandó $\Rightarrow$ no hi ha autoexplotació com diu Txaiànov, sinó molt consum per poc treball. És viable a llarg termini?
 - no, hi ha un límit $\rightarrow$ alguns membres passen a fer treball assalariats (altres fórmules són l'emigració i el treball industrial).
 - per tant, es trenca l'autonomia.

VILAR, P. (1982): "Reflexiones sobre la noción de 'economía campesina'", en Iniciación al vocabulario del análisis histórico, pp. 267-311. Barcelona: Crítica.

Aportació de Txaiànov – Conclusió del professor:

- L'equilibri entre dèficits i superàvits no es dona, de manera general, en la realitat europea. El moviment cíclic detecta moments de dificultats i endeutament (censals), quan els preus són molt més elevats que les mitjanes mòbils; i el moviment estacional detecta moments de dificultat (crèdits al consum). Al llarg del temps es traduirà en l'empobriment o, fins i tot, en la proletarització de les petites, i de vegades les mitjanes, economies pageses.
- Txaiànov introdueix el concepte de cicle familiar, que és molt útil. Vegeu documentació Pràctica 2 sobre el cicle familiar. Però no és cert que, de manera general, quan augmenta la mida de la família augmenta la mida de l'explotació, ja que no sempre s'aconsegueix la terra necessària per part de les unitats familiars pageses.
- L'economia pagesa, les famílies pageses no tenen l'autonomia que diu Txaiànov, sinó que funcionen en el marc del feudalisme o del capitalisme. Però aquesta idea de l'autonomia és un dels objectius dels moviments intel·lectuals del Tercer Món que pretenen que les explotacions pageses siguin autònomes, seguint la idea de Txaiànov. Per tant, la idea de Txaiànov no funciona a nivell històric però és una font d'inspiració per als moviments socials pagesos del Tercer Món.